

2015 metų lietuvių kalbos ir literatūros valstybinio brandos egzamino rezultatų STATISTINĖ ANALIZĖ

2015 m. birželio 1 d. lietuvių kalbos ir literatūros valstybinį brandos egzaminą leista laikyti 21 083 kandidatams – vidurinio ugdymo programos baigiamųjų klasių mokiniams ir ankstesnių laidų abiturientams, panorusiems perlaikyti lietuvių kalbos ir literatūros valstybinį brandos egzaminą. Dėl įvairių priežasčių į egzaminą neatvyko 664 kandidatai.

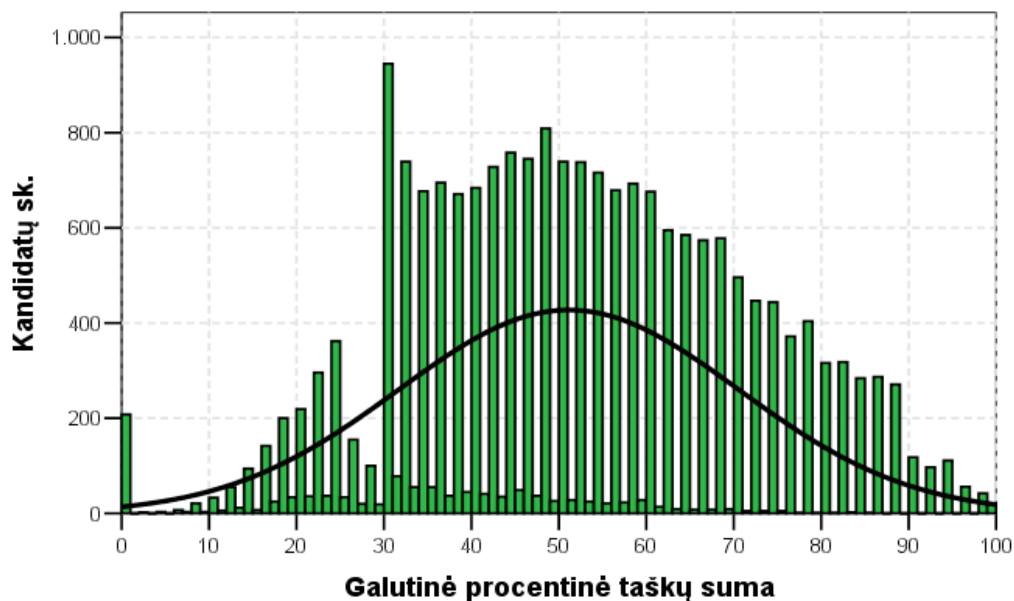
Maksimali taškų suma, kurią galėjo surinkti laikantieji egzaminą, – 100 taškų. Minimali egzamino išlaikymo taškų sumos riba – 30 taškų. Tai sudarė 30 proc. visų galimų taškų. Lietuvių kalbos ir literatūros valstybinio brandos egzamino neišlaikė 10,21 proc. jį laikusiųjų.

Pakartotinės sesijos lietuvių kalbos ir literatūros valstybinį brandos egzaminą 2015 m. birželio 22 d. laikė 96 kandidatai, 9 kandidatas į egzaminą neatvyko, 14 kandidatų neišlaikė.

Žemiau pateikta statistinė analizė paremta pagrindinės sesijos lietuvių kalbos ir literatūros valstybinio brandos egzamino rezultatais. Šiai analizei atlikti atsitiktinai buvo atrinkta 20 895 kandidatų darbų.

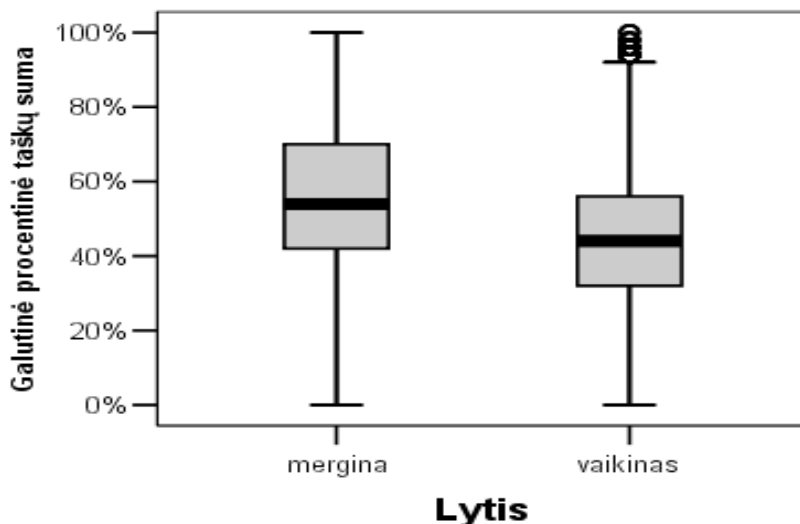
Lietuvių kalbos ir literatūros valstybinio brandos egzamino kandidatų surinktų užduoties taškų vidurkis yra 51,1 taško, taškų sumos standartinis nuokrypis (dispersija) – 19,5. Skiriasi merginų ir vaikinių surinktų taškų vidurkiai: merginų – 55,3, vaikinių – 44,9 taško.

Laikiusių lietuvių kalbos ir literatūros valstybinį brandos egzaminą kandidatų bendras surinktų taškų pasiskirstymas pateiktas 1 diagramoje.

1 diagrama. Lietuvių kalbos ir literatūros valstybinį brandos egzaminą laikusiųjų kandidatų surinktų taškų pasiskirstymas

Laikiusių lietuvių kalbos ir literatūros valstybinį brandos egzaminą kandidatų surinktų taškų pasiskirstymas pagal lytį matomas 2 diagramoje.

2 diagrama. Lietuvių kalbos ir literatūros valstybinį brandos egzaminą laikiusių kandidatų surinktų taškų pasiskirstymas pagal lytį

Valstybinio brandos egzamino vertinimas yra kriterinis. Minimalus išlaikyto valstybinio brandos egzamino įvertinimas yra 16 balų, maksimalus – 100 balų. 100 balų šiemet įvertinta 230 kandidatų. 0 – 186 kandidatai. Informacija apie 0 balų įvertintus kandidatus šiais ir praėjusiais metais pateikiama lentelėje.

Nevertinami darbai		
Priežastis	2014	2015
Užduotis neatlikta	12	10
Parašyta mažiau negu pusė reikalaujamos apimties	48	29
Parašytas rašinys ne ta tema	20	14
Neanalizuojamas/ nesiremta nė vienu iš nurodytų autorių	433	133
iš viso	513	186

Primename, kad balai į dešimtbalės skalės pažymį nėra verčiami. Jie įrašomi į kandidato brandos atestato priedą kaip valstybinio brandos egzamino įvertinimai.

2015 M. LIETUVIŲ KALBOS IR LITERATŪROS VALSTYBINIO BRANDOS EGZAMINO UŽDUOTIS

SAMPROTAVIMO RAŠINIO UŽDUOTYS

1. Kaip keičiasi inteligento vaidmuo visuomenėje?

Autoriai pasirinkti:

Vincas Kudirka, Juozas Aputis, Jurgis Kunčinas

2. Ką gali juokas?

Autoriai pasirinkti:

Jurgis Savickis, Balys Sruoga, Marius Ivaškevičius

LITERATŪRINIO RAŠINIO UŽDUOTYS

3. Prarastos tėvynės ilgesys Lietuvos literatūroje

Autoriai pasirinkti:

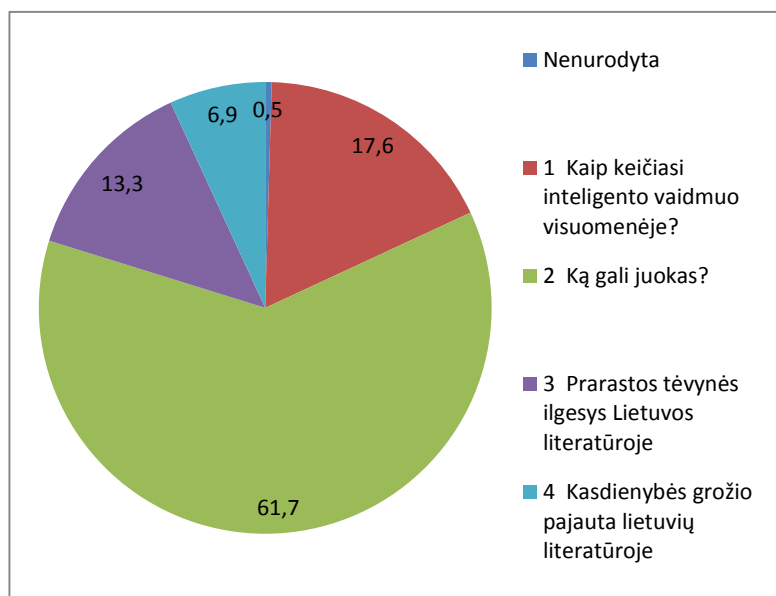
Salomėja Nėris, Antanas Škėma, Česlovas Milošas

4. Kasdienybės grožio pajauta lietuvių literatūroje

Autoriai pasirinkti:

Kristijonas Donelaitis, Juozas Tumas-Vaižgantas, Judita Vaičiūnaitė

Populiariausia šių metų VBE užduotis buvo samprotavimo tema apie juoko galią. Mažiausiai kandidatų rinkosi literatūrinio rašinio temą apie kasdienybės grožio pajautą. Kandidatų pasirinkimai matyti 2 diagramoje.

2 diagrama. Lietuvių kalbos ir literatūros valstybinį brandos egzaminą laikiusių kandidatų temų pasirinkimas

I samprotavimo užduoties galutinės procentinės taškų sumos vidurkis – 52,2, populiariausios antrosios – 49,1, trečios – 57,7, ketvirtos – 54,6 taškai.

Toliau pateikiama informacija apie kandidatų rezultatus pagal atskirus vertinimo kriterijų aspektus.

I. Literatūrinio rašinio turinio vertinimas

Aspektai	Taškai	Aprašai
Temos plėtotė	7	Tema suprasta. Visas tekstas rodo išskirtinius gebėjimus analizuoti, vertinti ir apibendrinti ¹ . Atskleidžiamas literatūrinis (kultūrinis) išprusimas ² . Motyvuotai išskirti ir išnagrinėti temos aspektai , atskleidžiamos jų šąsajos ³ .
	6	Tema suprasta. Motyvuotai išskirti ir išnagrinėti temos aspektai , atskleidžiamos jų šąsajos .
	5	
	4	Tema suprasta. Motyvuotai išskirti temos aspektai , bet ne visi išnagrinėti.
	3	Tema suprasta iš dalies (per siaurai / per plačiai / ne visi aspektai motyvuotai išskirti ir išnagrinėti).
	2	
	1	Tema menkai suprasta (tik teksto fragmentai susiję su tema).
	0	Žr. pastabą.
Kūrinių analizė, interpretavimas ⁴	7	Privalomo ir kito (-ų) autoriaus (-ių) kūrinys (-iai) pasirinkti tinkamai. Kūrinių interpretacija išsami, pagrįsta ne tik turinio analize, bet ir dėmesiu raiškai.
	6	Kūriniai pasirinkti tinkamai. Kūrinių interpretacija išsami, pagrįsta analize arba ne daugiau kaip 1 interpretavimo trūkumas / fakto klaida, nenaikinantys interpretacijos pagrįstumo.
	5	
	4	Kūriniai pasirinkti tinkamai. Kūrinių interpretacija pagrįsta, bet nepakankamai remiamasi kūrinio analize arba ne daugiau kaip 3 interpretavimo trūkumai / fakto klaidos.
	3	Pasirinkta tik vieno autoriaus kūrinys (-iai) / ne visi kūriniai pasirinkti tinkamai. Kūrinių interpretacija paviršutiniška , bet yra analizės elementų arba ne daugiau kaip 4 interpretavimo trūkumai / fakto klaidos.
	2	
	1	Pasirinkta tik vieno autoriaus kūrinys (-iai) / netinkamai pasirinkta kūrinys (-iai). Bandoma interpretuoti kūrinius, bet didžiojoje teksto dalyje atpasakojamas siužetas arba ne daugiau kaip 6 interpretavimo trūkumai / fakto klaidos.
	0	Kūriniai neinterpretuojami , tik atpasakojamas siužetas / iškraipomas kūrinio (-ių) turinys. (7 ir daugiau interpretavimo trūkumų / fakto klaidų.)
Teksto gilioji struktūra	3	Tema plėtojama kryptingai. Pagrindinė mintis aiškiai suformuluota. Įžanga motyvuota. Dalinės ir baigiamosios išvados pagrįstos.
	2	Tema plėtojama kryptingai. Pagrindinė mintis aiški. Įžanga turi trūkumų / dalinės / baigiamosios išvados iš dalies pagrįstos.
	1	Temos plėtotei trūksta kryptingumo. Pagrindinė mintis aiški. Įžanga ir išvados turi trūkumų / įžanga / dalinės / baigiamosios išvados netinkamos.
	0	Pagrindinė mintis neaiški. Įžanga ir išvados netinkamos.
Rėmimasis kontekstu	3	Tikslingai ir tinkamai remiamasi kūrinių kontekstu ⁵ .
	2	Ne visai tikslingai ir tinkamai remiamasi kūrinių kontekstu. (Ne daugiau kaip 1 fakto klaida.)
	1	Bandoma remtis kūrinių / kūrinio kontekstu. / Kontekstas tik paminėtas. (Ne daugiau kaip 2 fakto klaidos.)
	0	Kontekstu remiamasi netinkamai / nesiremiamu . (3 ir daugiau fakto klaidų.)
Iš viso	20	

PASTABA. Visas rašinys nevertinamas, jei užduotis neatlikta / parašyta mažiau negu pusė reikalaujamos apimties / parašytas rašinys ne ta tema / neanalizuojamas nė vienas iš nurodytų autorių.

¹ Išskirtiniai gebėjimai analizuoti, vertinti, apibendrinti – kūrėjų novatoriškumo / kūrybos tradicijos / tendencijų atskleidimas / gilesnės kūrinių analizės / originalios įvalgos lyginant ir vertinant kūrinius pasirinktu aspektu / netikėtų sąsajų su kitais kūriniais pateikimas ir pan.

² Literatūrinis (kultūrinis) išprusimas – gilus kūrinio išmanymas / kontekstinių autorių pažinimas / platesnio apsiskaitymo pateikimas / ir pan.

³ Kūriniai siejami teminiu / probleminiu / idėjų / įvaidžių / motyvų / meniniu ar kitais aspektais.

⁴ Literatūros teorijos sąvokų vartojimas būtinas teksto analizei ir interpretacijai. Netinkamas jų vartojimas laikomas fakto klaidomis.

⁵ Kontekstas – kultūrinis / istorinis / biografinis.

II. Samprotavimo rašinio turinio vertinimas

Aspektas	Taškai	Aprašai
Temos, problemas supratimas	7	Tema, problema suprastos. Visas tekstas rodo išskirtinius gebėjimus analizuoti, vertinti ir apibendrinti. Atskleidžiamas kultūrinis (literatūrinis) išprusimas. Motyvuotai išskirti ir išnagrinėti aspektai , atskleidžiamos jų šąsajos .
	6	Tema, problema suprastos. Motyvuotai išskirti ir išnagrinėti aspektai , atskleidžiamos jų šąsajos .
	5	
	4	Tema, problema suprastos. Motyvuotai išskirti aspektai , bet ne visi išnagrinėti.
	3	Tema ir / ar problema suprastos iš dalies (per siaurai / per plačiai / ne visi aspektai motyvuotai išskirti ir išnagrinėti).
	2	
	1	Tema menkai suprasta (tik teksto fragmentai susiję su tema).
	0	Žr. pastabą.
Argumentavimas, pagrindimas	7	Argumentai tinkami¹, svarūs² ir įtaigūs³. Rašančiojo požiūris pagrįstas kultūrine ⁴ (literatūrine ⁵) patirtimi. Kur dera, polemizuojama. Išlaikomas tinkamas idėjų ir pagrindimo santykis.
	6	Argumentai tinkami, svarūs. Rašančiojo požiūris pagrįstas kultūrine (literatūrine) patirtimi. Išlaikomas tinkamas idėjų ir pagrindimo santykis <i>arba</i> ne daugiau kaip 1 argumentavimo trūkumas / fakto klaida, nenaikinantys argumento svarumo.
	5	
	4	Argumentai tinkami, bet ne visi svarūs. Rašančiojo požiūris pagrįstas kultūrine (literatūrine) patirtimi. Išlaikomas tinkamas idėjų ir pagrindimo santykis <i>arba</i> ne daugiau kaip 3 argumentavimo trūkumai / fakto klaidos.
	3	Ne visi argumentai tinkami ir svarūs. Rašančiojo požiūris iš dalies pagrįstas kultūrine (literatūrine) patirtimi <i>arba</i> ne daugiau kaip 4 argumentavimo trūkumai / fakto klaidos.
	2	
	1	Bandoma argumentuoti. Samprotavimas paviršutiniškas, dominuoja bendro pobūdžio aiškinimas <i>arba</i> ne daugiau kaip 6 argumentavimo trūkumai / fakto klaidos.
	0	Argumentai netinkami / neargumentuojama <i>arba</i> 7 ir daugiau argumentavimo trūkumų / fakto klaidų.
Teksto gilioji struktūra	3	Tema, problema analizuojamos kryptingai. Pagrindinė mintis aiškiai atskleista. Įžanga motyvuota. Dalinės ir baigiamosios išvados pagrįstos.
	2	Tema, problema analizuojamos kryptingai. Pagrindinė mintis aiški. Įžanga turi trūkumų / dalinės / baigiamosios išvados iš dalies pagrįstos.
	1	Temos, problemas analizei trūksta kryptingumo. Pagrindinė mintis aiški. Įžanga ir išvados turi trūkumų / įžanga / dalinės / baigiamosios išvados netinkamos.
	0	Pagrindinė mintis neaiški. Įžanga ir išvados netinkamos.
Rėmimasis privalomu autoriumi⁶ ir jo kontekstu	3	Tikslingai ir tinkamai remiamasi vieno iš nurodytų autorių kūrinio (-iais) ir kultūriniu / istoriniu / biografiniu kontekstu .
	2	Ne visai tikslingai ir tinkamai remiamasi vieno iš nurodytų autorių kūrinio (-iais) ir kontekstu . / Tikslingai ir tinkamai remiamasi vieno iš nurodytų autorių kūrinio (-iais), tačiau kultūrinis / istorinis / biografinis kontekstas ne visai tinkamas. (Ne daugiau kaip 1 fakto klaida.)
	1	Bandoma remtis vieno iš nurodytų autorių kūrinio (-iais), tačiau ne visai tinkamai, kultūrinis / istorinis / biografinis kontekstas tik paminėtas. / Tikslingai ir tinkamai remiamasi vieno iš nurodytų autorių kūrinio (-iais), tačiau kultūrinio / istorinio / biografinio kontekstu remiamasi netinkamai / nesiremiama. (Ne daugiau kaip 2 fakto klaidos.)
	0	Bandoma remtis vieno iš nurodytų autorių kūrinio (-iais), tačiau netinkamai įrodomo teiginio atžvilgiu. Kultūrinio / istorinio / biografinio kontekstu remiamasi netinkamai / nesiremiama. / Privalomu autoriumi nesiremiama (žr. pastabą).
Iš viso	20	

PASTABA. Visas rašinys nevertinamas, jei užduotis neatlikta / parašyta mažiau negu pusė reikalaujamos apimties / parašytas rašinys ne ta tema / nesiremiama nė vienu iš nurodytų autorių

¹ **Tinkamas** argumentas *pagrindžia tą teiginį, kuriam yra skirtas. Argumento tinkamumas – jo santykis su konkrečiu teiginiu (teiginys turi atitikti nagrinėjama problema – priešingu atveju jį pagrindžiantis argumentas negali būti įskaitytas).*

² **Svarus** argumentas – tas, kuris skatina patikėti, paremia ar net verčia pritarti pagrindinei minčiai. Argumento svarumas – jo santykis su tema.

³ **Įtaigus** argumentas – darantis emocinį ir (ar) estetinį poveikį.

⁴ **Kultūrinė patirtis** – istorinė / biografinė / laikotarpio reiškinių / idėjų / meno ar kita.

⁵ **Literatūrinė patirtis** – kūrinio problematikos / idėjų / veikėjo charakterio ar kita.

⁶ **Rėmimasis privalomu autoriumi** vertinamas, jei, pagrindžiant samprotavimo rašinio temos teiginį, yra įvardytas autoriaus kūrinys ir remiamasi jo medžiaga (siužetu / veikėjais / menine raiška ir pan.).

Temos, problemos supratimas / Temos plėtotė	Taškų pasiskirstymas (%)								Taškų vidurkis
	0	1	2	3	4	5	6	7	
	1,0	5,8	14,3	30,1	22,6	15,9	8,5	1,7	

Argumentavimas, pagrindimas / Kūrinių analizė, interpretavimas	Taškų pasiskirstymas (%)								Taškų vidurkis
	0	1	2	3	4	5	6	7	
	1,9	8,3	18,4	29,1	22,0	12,3	6,7	1,3	

Teksto gilioji struktūra	Taškų pasiskirstymas (%)				Taškų vidurkis
	0	1	2	3	
	4,2	33,2	44,2	18,3	

Rėmimasis priva- lomu autoriumi ir kontekstu / Rėmimasis kontekstu	Taškų pasiskirstymas (%)				Taškų vidurkis
	0	1	2	3	
	6,1	39,5	40,1	14,3	

Mokykloms lietuvių mokomąja kalba

Aspektai	Taškai	Aprašai
Gramatika ir leksika	4	0–1
	3	2
	2	3
	1	4–6
	0	7–...
Rašyba	7	0–1
	6	2
	5	3
	4	4–5
	3	6–7
	2	8–9
	1	10–12
	0	13–...
Skyryba	7	0–2
	6	3
	5	4
	4	5–6
	3	7–8
	2	9–10
	1	11–14
	0	15–...
Iš viso	18	

Mokykloms tautinės mažumos mokomąja kalba

Aspektai	Taškai	Aprašai
Gramatika ir leksika	4	0–2
	3	3–5
	2	6–9
	1	10–14
	0	15–...
Rašyba	7	0–3
	6	4–6
	5	7–9
	4	10–13
	3	14–17
	2	18–21
	1	22–26
	0	27–...
Skyryba	7	0–2
	6	3–4
	5	5–6
	4	7–8
	3	9–10
	2	11–13
	1	14–16
	0	17–...
Iš viso	18	

II. Kalbos taisyklingumo vertinimas

Gramatika ir leksika	Taškų pasiskirstymas (%)					Taškų vidurkis
	0	1	2	3	4	
	8,9	26,1	18,6	20,8	25,6	

Rašyba	Taškų pasiskirstymas (%)								Taškų vidurkis
	0	1	2	3	4	5	6	7	
	15,5	7,3	7,5	11,6	16,5	11,1	11,7	18,9	

Skyryba	Taškų pasiskirstymas (%)								Taškų vidurkis
	0	1	2	3	4	5	6	7	
	19,6	16,0	11,6	13,0	13,2	7,3	7,2	12,2	

III. Teksto raiškos ir formaliojo vientisumo vertinimas

Mokykloms lietuvių mokomąja kalba

Aspektai	Taškai	Aprašai
Teksto raiška, stilius, logika	9	Raiška atitinka rašymo situaciją ir žanrą. Tekstas stilistiškai vientisas. Rašoma aiškiai, tiksliai, sklandžiai, logiškai. Leksika tinkama. Minčių santykiams reikšti tinkamai ir tikslingai vartojamos įvairios sintaksinės struktūros. Yra 0–2 stiliaus, logikos trūkumas.
	8	Yra 3 trūkumai.
	7	Yra 4 trūkumai.
	6	Yra 5–6 trūkumai.
	5	Yra 7–8 trūkumai.
	4	Yra 9–10 trūkumų.
	3	Yra 11–12 trūkumų.
	2	Yra 13–15 trūkumų.
	1	Yra 16–20 trūkumų.
0	Yra 21 ir daugiau trūkumų.	
Formalioji teksto struktūra	3	Teksto struktūros (įžangos, dėstymo dalių ir pabaigos) proporcijos tinkamos . Tekstas pagrįstai suskirstytas pastraipomis. Nėra nemotyvuotų minties šuolių. Nėra nereikalingų minties pasikartojimų.
	2	Yra 1–2 trūkumai.
	1	Yra 3–4 trūkumai.
	0	Yra 5 ir daugiau trūkumų.
Iš viso	12	

Mokykloms tautinės mažumos mokomąja kalba

Aspektai	Taškai	Aprašai
Teksto raiška, stilius, logika	9	Raiška atitinka rašymo situaciją ir žanrą. Tekstas stilistiškai vientisas. Rašoma aiškiai, tiksliai, sklandžiai, logiškai. Leksika tinkama. Minčių santykiams reikšti tinkamai ir tikslingai vartojamos įvairios sintaksinės struktūros. Yra 0–3 stiliaus, logikos trūkumas.
	8	Yra 4–5 trūkumai.
	7	Yra 6–7 trūkumai.
	6	Yra 8–10 trūkumai.
	5	Yra 11–13 trūkumų.
	4	Yra 14–16 trūkumų.
	3	Yra 17–20 trūkumų.
	2	Yra 21–25 trūkumai.
	1	Yra 26–32 trūkumai.
0	Yra 33 ir daugiau trūkumų.	
Formalioji teksto	3	Teksto struktūros (įžangos, dėstymo dalių ir pabaigos) proporcijos tinkamos . Tekstas pagrįstai suskirstytas pastraipomis. Nėra nemotyvuotų minties šuolių.

struktūra		Nėra nereikalingų minties pasikartojimų.
	2	Yra 1–2 trūkumai.
	1	Yra 3–4 trūkumai.
	0	Yra 5 ir daugiau trūkumų.
Iš viso	12	

Teksto raiška, stilius, logika	Taškų pasiskirstymas (%)										Taškų vidurkis
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
	3,9	11,2	15,6	14,7	15,9	15,2	11,8	4,9	3,8	3,0	3,9

Formalioji teksto struktūra	Taškų pasiskirstymas (%)				Taškų vidurkis
	0	1	2	3	
	1,7	7,1	39,4	51,7	2,4

PAAIŠKINIMAI:

- Gramatikos ir žodyno klaidomis laikomi normų, nurodytų 5–12 klasių lietuvių kalbos vadovėliuose, „Dabartinės lietuvių kalbos žodyne“, pažeidimai.
- Gramatikos, žodyno, rašybos, skyrybos klaidos laikomos atskiriomis klaidomis**, išskyrus šiuos atvejus:
 - kai taškai nerašomi ant **i / j**, laikoma viena klaida visame darbe, tačiau jei taškai nerašomi ant **ė**, – kiekviena klaida atskira;
 - nelietuviškų raidžių rašymas laikoma viena klaida visame darbe;
 - žodžių kėlimo klaidos laikomos viena klaida visame darbe.
- Viena klaida laikoma: a) ta pati žodyno klaida visame rašinyje; b) ta pati gramatikos klaida, pasikartojanti kelis kartus tame pačiame žodyje; c) dvejetainių linksnių, susietų vienu valdymu, vartojimo klaidos tame pačiame sakinyje (pvz.: *Lengva žmogui būti geru, sunkiau – teisingu.*). Kitos gramatikos (morfologijos, sintaksės) klaidos laikomos atskiriomis.
- Ta pati žodžių rašybos klaida, pasikartojanti kelis kartus tame pačiame žodyje, laikoma viena klaida.
- Galūnių rašybos klaidos laikomos atskiriomis** (išskyrus tą pačią klaidą tame pačiame žodyje).
- Akies klaida laikoma atsitiktinė klaida, kuri darbe nesikartoja, t. y. kitur rašinyje žodis rašomas taisyklingai. Trys akies klaidos laikomos viena raštingumo klaida.
- To paties įterpinio neskyrimas, ta pati citatos skyrybos klaida laikoma viena skyrybos klaida.
- Sintaksinės konstrukcijos neišskyrimas arba skyrimas iš vienos pusės laikomas viena klaida.
- Viename sakinyje žymima ne daugiau kaip viena stiliaus ar logikos klaida.**
- Stiliaus, logikos klaidos laikomos atskiriomis klaidomis, tačiau ta pati stilistinio žodyno klaida laikoma viena klaida.
- Kalbos taisyklingumo (gramatikos, žodyno, rašybos, skyrybos) ir stiliaus bei logikos klaidos žymimos parašėje iki nulio ribos.

Jeigu kandidatas parašė mažiau nei 500 žodžių, už kiekvienus 30 trūkstumų žodžių atimama po 1 tašką iš bendro įvertinimo.

Trūkstumų žodžių skaičius	Atimami taškai	Trūkstumų žodžių skaičius	Atimami taškai
11–40	1	131–160	5
41–70	2	161–190	6
71–100	3	191–220	7
101–130	4	221–250	8

Atsižvelgiant į visuomenės lūkesčius ir valstybės interesą, kad mokyklą baigę mokiniai būtų raštingi, raštingumo vertinimo normos kasmet bus griežtinamos.

